MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
VALENZIA GEOFFREY

Seduta tal-15 ta' Novembru, 2002

Citazzjoni Numru. 1127/2002

Partit Nazzjonalista
vs
Awtorita' Tax-Xandir

Il-Qorti.

Preliminari

Rat **l-att tac-citazzjoni** li permezz taghha gie premess illi s-shubija jew le ta' Malta fl-Unjoni Ewropea hija materja ta' kontroversja politika u materja ta' *policy* korrenti u fi zmien ftit xhur, l-elettorat Malti ser ikun imsejjah jaghmel din l-ghazla politika permezz ta' referendum.

Premess illi minn Gunju, 2002, l-Malta Labour Party inghata id-dritt mill-awtorita' konvenuta li jxandar '*spots'* dwar id-dhul o meno ta' Malta fl-Unjoni Ewropea fuq it-televizjoni statali, il-Public Broadcasting Services, u dana minghajr hlas.

Premess illi l-Partit Nazzjonalista ripetutament talab li jithalla wkoll ixandar '*spots'* simili fuq it-televizjoni tal-istat biex ikun jista' jsemma lehnu dwar il-materja ta' kontroversja politika izda b'decizjoni tal-1 ta' Ottubru, 2002, l-Awtorita' konvenuta cahdet din it-talba.

Premess illi l-Awtorita' konvenuta ghandha tizgura li, f'materja ta' kontroversja politika jew li tirreferi ghal *policy* pubblika korrenti, tinzamm imparzjalita' xierqa f'dak li ghandu x'jaqsam ma servizz ta' xandir u hija marbuta u obbligata taht l-Art. 119 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u taht il-provediment tal-Att XII tal-1991 dwar ix-Xandir li tara li l-facilitajiet u l-hin tax-xandir jitqassmu b'mod xieraq bejn persuni li jkunu ta' partiti politici differenti.

Premess illi sa minn meta l-Malta Labour Party beda jxandar dawn li '*spots*' f'Lulju, 2002, inholoq zbilanc sfaccat fuq it-televizjoni tal-istat billi hemm biss partit wiehed li qed ixandar dwar il-fehma tieghu dwar din il-materja ta' kontroversja politika filwaqt illi il-partiti politici l-ohra, inkluz il-Partit Nazzjonalista, qed jigu michuda mill-istess dritt u dina d-diskriminazzjoni kontra l-Partit Nazzjonalista hija ksur flagranti tal-Kostituzzjoni u tal-Att Dwar ix-Xandir.

Ghaldaqstant il-partit attur talab lil din il-Qorti, prevja kull dikjarazzjoni necessarja u opportun:

1. tiddecidi u tiddikjara illi decizjoni tal-istess Awtorita' tax-Xandir tal-1 ta' Ottubru, 2002 li biha cahdet it-talba tal- Partit Nazzjonalista li jkollha l-istess dritt bhal Malta Labour Party li ssemma lehenha dwar id-dhul o meno ta' Malta fl-Unjoni Ewropea hija wahda li holqot zbilanc, diskriminazzjoni u parzjalita' kontra il-Partit Nazzjonalista f'materja ta' kontroversja politika korrenti u dana bi ksur tal-Art. 119 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u tal-Ligi Dwar ix-Xandir.

2. Tikkundanna lill awtorita' intimata sabiex fi zmien qasir u perentorju taghti dawk id-direttivi sabiex jinzamm il-bilanc rikjest fil-Kostituzzjoni u fil-Ligi Dwar ix-Xandir billi

taghti l-istess drittijiet lill-Partit Nazzjonalista li llum ghandu l-Malta Labour Party.

3. Taghti dawk l-ordinjiet u direttivi ohra li jidrilha xierqa sabiex l-Partit attur jigi reintegrat fid-drittijiet kostituzzjonali u legali tieghu.

Bl-ispejjez, komprizi dawk tal-protest gudizzjarju ta’ Gunju, 2002 kontra l-Awtorita’ konvenuta.

Rat id-dikjarazzjoni tal-partit attur a fol. 3 tal-process;

Rat ir-rikors tal-18 ta’ Ottubru, 2002 ta’ l-atturi a fol. 6 biex dina l-kawza tigi trattata u deciza b’urgenza u bl-abbrevjazzjoni tat-termini legali.

Rat l-adezjoni tal-konvenuti ghal dina t-talba u d-digriet ta’ dina l-Qorti tal-21 ta’ Ottubru fejn giet milqugha t-talba ghall-urgenza.

Rat **in-nota ta’ l-eccezzjonijiet** ta’ l-Awtorita’ konvenuta a fol. 10 tal-process fejn eccepiet:

1. Meta l-Awtorita’ tax-Xandir taghti rimedju biex jigi radrizzat zbilanc dan taghmlu fid-diskrezzjoni taghha u tali diskrezzjoni giet ezercitata skond il-Kostituzzjoni ta’ Malta u l-Att dwar ix-Xandir, Kapitlu 350 tal-Ligijiet ta’ Malta, u skond gurisprudenza tal-Qorti ta’ l-Appell u, b’mod partikolari, is-sentenza fl-ismijiet “L-Onorevoli Dr. Eddie Fenech Adami nomine vs Dr. Joe Pirotta nomine et “ deciza fis-17 ta’ Lulju, 1997 mill-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell. Jigi rilevat ukoll illi d-decizjoni ta’ l-Awtorita’ li qed tigi kontestata mill-Partit Nazzjonalista tikkostitwixxi applikazzjoni ezatta ta’ l-insenjamenti tas-sentenza hawn fuq citata ta’ l-Onorevoli Qorti ta’ l-Appell.

2. Illi l-Awtorita’ applikat korrettament l-ewwel parti ta’ l-artikolu 119 (1) tal-Kostituzzjoni li tikkoncerna l-vertenza *de quo* in kwantu tittratta dwar l-element fattwali tal-kontroversja kif ukoll applikat korrettament it-tieni parti ta’ l-artikolu 119 dwar it-talbiet attrici peress li l-Awtorita’ holqot diga’ zewg skemi ta’ diskussjoni li fihom il-Partit

Nazzjonalista qed jippartecipa flimkien mal-partiti l-ohra kollha;

3. Ma jirrizultax lill-Awtorita’ li l-Partit Nazzjonalista - tul iz-zmien kollu li ilhom jixxandru l-ispots tal-M.I.C. – ipprotesta maghha fis-sens li ma kienx qed jaqbel mal-kontenut fattwali taghhom jew bix-xandir taghhom l-Awtorita’ tax-Xandir kienet qed tippermetti li jinkiser l-artikolu 119 (1) tal-Kostituzzjoni u ghaldaqstant mhux minnu li l-Awtorita’ mhux qed izzomm l-imparzjalita’ xierqa fejn jidhlu suggetti ta’ kontroversja politika jew *policy* pubblika kurrenti. F’dan ir-rigward l-eccipjent jaghmel referenza ghall-motivazzjonijiet tad-29 ta’ Mejju, 2002 li a bazi taghhom ittehdet id-decizjoni ta’ l-Awtorita’ tas-6 ta’ Gunju, 2002 u tad-decizjoni antecedenti ta’ l-1 ta’ Ottubru, 2002 li qed jigu annessi ghall-ahjar istruzzjoni tal-kawza bhala dokumenti “BA1” u “BA2” rispettivament.

Illi ghalhekk id-decizjoni ta’ l-Awtorita’ hija wahda proporzjonata u fl-parametri tal-Kostituzzjoni u tal-ligi.

Motivazzjoni u Decizjoni ta’ l-Awtorita’ tax-Xandir - li taghti hin lill Partit Laburista biex ixandar *spots* biex jaghmel tajjeb ghal zbilanc fattwali li rrizulta mix-xandir ta’ l-ispots tal M.I.C. (Dok BA 1 fol. 14).

Il-kontestazzjoni da parti tal-Partit Laburista kienet li hemm fatti fil-programmi ta’ l-M.I.C. li m’humiex korretti u / jew li huma kellhom id-dritt illi jxandru fatti ohra li huma relevanti ghall-mertu minnhom kontestat.

L-Awtorita’ qieset li biex tigi osservata l-imparzjalita’ kien sewwa li -Partit Laburista jinghata l-opportunita’ li jxandar dawk il-fatti bhala ezercizzju ta’ informazzjoni.

Konformament mat-talba tieghu, l-Awtorita’ qieset illi kien gust li jinghata rimedju billi l-Partit Laburista jkollu fakulta’ li fi programm / programmi li jixxandru f’hin simili ghal dak / dawk originati mill-M.I.C. u li jipproduci hu stess jaghti l-fatti li jixtieq igib a konjizzjoni tal-pubbliku relevanti ghall-kontroversja politika u ghall-*policy* pubblika kurrenti. Dawn il-programmi m’ghandhomx komplessivament

jeccedu terz tal-hin tal-programmi originati mill-M.I.C. u ghandhom jigu mxandra fuq il-mezzi tax-xandir pubbliku b'ordni ta' l-Awtorita' biex tigi assigurata l-imparzjalita' fit-termini tal-Kostituzzjoni u tal-ligi.

Decizjoni ta' l-Awtorita' tax-Xandir dwar l-ilmenti tal-P.N. A.D. Moviment IVA CNI u FMI (Dok. BA 2 fol. 24).

L-Awtorita' waslet ghall konkluzzjoni li:

Mill-premess tohrog il-konkluzjoni illi jidher li ma hemm ebda htiega li l-P.N. u l-A.D. jinghataw ir-rimedju li qed jitolbu ghax fir-rigward taghhom ma kien qed jinholoq l-ebda zbilanc kif minnhom pretiz. Jinghad infatti :

a) Ir-rimedju li nghata lill-M.L.P. hu mahsub biex jaghmel tajjeb ghal zbilanc fattwali li rrizulta mix-xandir ta' l-ispots tal-M.I.C. liema *spots* effettivament jesprimu proprju dawk li huma l-fatti rilevanti ghal kull min iqis shubija bhala t-triq li kellu jabbraccja l-pajjiz. Din hi proprju l-politika dikjarata ta' dawn iz-zewg partiti ;

b) Ma kien hemm qatt ilment la mill-P.N. u lanqas mill-A.D. li l-ispots tal-M.I.C. ma kienux fedelment jesponu l-fatti dwar din il-politika. Dan lanqas gie sottomess lill-Awtorita' wara li nghatat id-decizjoni kontestata ;

c) Ghalkemm il-M.I.C. hu enti awtonomu mill-Gvern u jirrispondi lill-MEUSAC ma jista' jkun hemm l-ebda dubbju li l-operat tieghu hu approvat mill-Gvern u jirrifletti fedelment dak li eventwalment se jitqieghed ghall-approvazzjoni ta' l-elettorat. Difficilment jista' wiehed isostni li l-P.N. ghandu politika li tiddistingwi ruhha sostanzjalment minn dik tal-Gvern almenu fuq bazi strettament fattwali ;

d) Ir-rimedju li nghata mill-Awtorita' lill-M.L.P. kien fil-konfront ta' l-ispots tal-M.I.C. L-Awtorita' ma tarax li tali rimedju seta' johloq zbilanc fil-konfront taz-zewg partiti politici l-ohra li certament ma kienu bl-ebda mod pregudikati mill-ispots tal-M.I.C. ;

e) L-A.D. hu wkoll dikjaratament favur shubija shiha. Ma tipprospetta l-ebda alternattiva ghaliha. M’ghandha l-ebda rizerva dwarha anke jekk hi tal-fehma li dak li kien qed jigi negozjat seta’ taht certi aspetti gie negozjat mod iehor jew ahjar. Din materja ta’ opinjoni li ghandha tkun oggett ta’ dibattitu in sede propria. L-Awtorita’ infatti tqis illi kellha tipprovdi programmi ta’ diskussjoni adegwati f’dan ir-rigward u kien ghalhekk li qed thejji skemi li jaghtu l-opportunita’ kemm lill-partiti politici kif ukoll lill-movimenti u persuni ohra interessati biex iwasslu l-fehma taghhom. Skedi li ghandhom jirrispettaw in-normi ta’ bilanc imposti fuq l-Awtorita’ mit-tieni parti ta’ l-artikolu 119 (1) tal-Kostituzzjoni.

Decizjoni tal-Qorti Civili Prim’ Awla, tal-5 ta’ Settembru, 2002 fl-ismijiet Public Broadcasting Services Ltd vs Awtorita’ tax-Xandir.

Il-Qorti kienet waslet ghall-konkluzzjoni li :

“Il-fatt innifsu li l-ispots tal-M.I.C. ifissru b’mod fattwali xi effetti f’oqsma differenti tal-hajja Maltija wara s-shubija fl-Unjoni Ewropeja jirriflettu sitwazzjoni meta l-ghazla dwar l-ishubija tkun ga’ sehhet jew li m’hemmx fehma kontra dik l-ghazla. Madankollu, bhalma huwa maghruf sewwa u notorjament u kif jirrizulta wkoll mill-atti tal-kawza, il-qofol tal-kontroversja politika li pajjizna ghaddej minnha bhalissa dwar din il-kwistjoni huwa sewwasew iz-zewg kampi politici kontra xulxin; wiehed favur l-ishubija u l-iehor ghal kollox kontra shubija bhal dik.

Huwa car ghalhekk, fil-fehma ta’ din il-Qorti, li l-imsemmija *spots* ma jirrapprezentawx fl-istess waqt dawn iz-zewg kampi hekk kontra xulxin u ghalhekk titnissel il-htiega tar-rimedju. Il-Qorti tara li huwa f’din il-perspettiva li johrog l-element kontroversjali li jdur ma’ l-imsemmija *spots* u li l-istess Awtorita’ mharrka jidher li sejset fuqu r-ragunament kollu tan-Nota (memorandum) taghha diskussa fil-laqgha tad-29 ta’ Mejju 2002 u l-eventwali decizjoni taghha tas-6 ta’ Gunju, 2002.”

Il-Ligi

Qabel xejn hemm l-Arikolu 119 tal-Kostituzzjoni ta' Malta li jghid x'inhuma s-setghat u dmirijiet ta' l-Awtorita' tax-Xandir:

119. *(1) Tkun funzjoni ta' l-Awtorita' dwar ix-Xandir li tizgura illi, safejn ikun possibbli, f'dawk is-servizzi ta' xandir ta' smigh u televizjoni li jistghu jkunu provduti f'Malta. tigi mizmuma imparzjalita' xierqa dwar hwejjeg ta' kontroversja politika jew industrijali jew li jirreferixxu ghal policy pubblika korrenti u illi l-facilitaijet u l-hin tax-xandir huma mqassma b'mod xieraq bejn persuni li jkunu ta' partiti politici differenti.*

(2) Il-funzjoni ta' l-Awtorita' dwar ix-Xandir imsemmija fis-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu tkun bla hsara ghal dawk il-funzjonijiet u dmirijiet ohra li jistghu jigu moghtija lilha b'xi ligi li tkun dak iz-zmien issehh f'Malta.

Relevanti wkoll huma l-Artikoli 118(8) u 124(10) tal-Kostituzzjoni, li jghidu sa fejn tasal is-setgha tal-Qorti li tqis dak li taghmel jew tonqos li taghmel l-Awtorita':

118. *(8) Fl-ezercizzju tal-kariga taghha skond l-Artikolu 119(1) ta' din il-Kostituzzjoni, l-Awtorita' dwar ix-Xandir ma ghandhiex tkun suggetta ghad-direzzjoni jew kontroll ta' xi persuna jew awtorita' ohra.*

124. *(10) Ebda disposizzjoni ta' din il-Kostituzzjoni illi xi persuna jew awtorita' ma tkunx suggetta ghad-direzzjoni jew kontroll minn xi persuna jew awtorita' ohra fl-ezercizzju ta' xi funzjonijiet skond din il-Kostituzzjoni ma ghandha tiftiehem bhala li tippreKludi qorti milli tezercita gurisdizzjoni dwar xi kwistjoni jekk dik il-persuna jew awtorita' tkunx qdiet dawk il-funzjonijiet skond din il-Kostituzzjoni jew xi ligi ohra.*

Barra mill-Kostituzzjoni, il-materja hija wkoll regolata mill-Att X11 ta' l-1991 dwar ix-Xandir. L-art. 13 ta' dan l-Att ikompli jghid x'inhuma id-dmirijiet ta' l-Awtorita'; relevanti

huma l-paragrafi (b), (c) u (f) t-tieni subartikolu ta' dak l-artikolu:

13. *(2) Ikun id-dmir ta' l-Awtorita' li tissodisfa lilha nfisha illi, kemm jista' jkun, il-programmi mxandra minn persuni li jaghtu servizz ta' xandir ta' smigh jew ta' televizjoni f'Malta jkunu konformi ma' dawn il-htigijiet li gejjin, jigifieri:*

(b) li l-ahbarijiet kollha moghtija fil-programmi (f'liema ghamla tkun) jigu prezentati bl-esattezza dovuta;

(c) li jinghata hin bizzejjed lill-ahbarijiet u avvenimenti kurrenti u li l-ahbarijiet kollha fil-programmi (f'liema ghamla tkun) jigu prezentati bl-imparzjalita' dovuta;

(f) li tinzamm l-imparzjalita' dovuta dwar hwejjeg ta' kontroversja politika jew industrijali jew li ghandhom x'jaqsmu ma' policy pubblika kurrenti.

Funzjonijiet ta' l-Awtorita' tax- Xandir.

Kemm il-Kostituzzjoni kif ukoll l-Att dwar ix-Xandir jezigu illi l-Awtorita' tassigura l-bilanc u l-imparzjalita' fit-termini minnhom imposti indipendentement minn jekk ikunx hemm jew le ilment minn xi parti nteressata li thoss ruhha aggravata.

Kif osservat il-Qorti fil-kawza fl-ismijiet "**Joseph Grima nomine vs Joseph Pirotta nomine**" deciza fl-10 ta' Gunju, 1996:

"Il-funzjoni ta' l-Awtorita' ghadha principalment dik ta' "watchdog" bil-kompitu li timmoniterja fit-territorju nazzjonali l-operat tas-servizzi tar-radju u televizjoni u taht certu aspett ukoll il-kontenut ta' dawn is-servizzi. Funzjoni din li entro certi limiti bazici fundamentali hi accettata bhala valida f'socjeta' demokratika biex tassigura imparzjalita' u l-accessibbilita' ghall-medja lill-opinjonijiet diversi u divergenti. Din hi l-funzjoni primarja kostituzzjonali ta' l-Awtorita' tax-Xandir bhala strument

biex tassigura l-liberta' ta' l-espressjoni fis-socjeta' li necessarjament trid tiggwidaha jew tinfluwenzaha fl-esercizzju tal-poteri taghha taht l-Att XII tal-1991.

- omissis -

Dan kollu qed jinghad biex tigi sottolinejata l-funzjoni duplici ta' l-Awtorita'. Dik primarja bhala strument kostituzzjonali biex tassigura d-dritt fondamentali tal-liberta' ta' l-espressjoni fi sfond ta' ekwita', imparzjalita', u ugwaljanza ta' opportunita', u dik sekondarja izda xejn anqas importanti, li hi dik il-funzjoni organizzattiva immirata lejn l-implimentazzjoni fil-prattika tal-politika salutari tal-pluralizmu fix-Xandir."

L-istess hsieb gie imtenni fil-kawza **App l-Onor Dr. E. Fenech Adami noe vs Dr. J. Pirotta noe et deciza 17 ta' Lulju, 1997.**

"L-Awtorita' hi fdata b'dawn il-funzjonijiet mhux semplicement biex jigi assigurat il-mezz kif dawn il-partiti u organizzazzjonijiet jwasslu l-veduti taghhom f'atmosfera ta' demokrazija shiha u b'hekk ikunu qed jezercitaw id-dritt fondamentali taghhom ghal-liberta' ta' l-espressjoni, imma wkoll u principalment l-aktar bhala servizz lic-cittadini kollha li ghandhom id-dritt li jircievu l-ispectrum shih ta' l-informazzjoni w opinjonijiet diversi fuq materji ta' kontroversja politika jew ta' *policy* pubblika korrenti. Dan hu fondamentali ghall-process demokratiku…..Hu proprju ghalhekk li kemm il-Kostituzzjoni kif ukoll l-Att dwar ix-Xandir jimponu l-obbligu fuq l-Awtorita' li tesigi bilanc u imparzjalita' indipendentement minn jekk ikunx hemm jew le talba ghar-ridress minn min bhall-appellat nomine jkun hassu pregudikat jew offiz".

KONSIDERAZZJONIJIET

F'din il-kawza l-atturi qed jitolbu li l-Qorti tiddikjara illi d-decizjoni ta' Awtorita' tax-Xandir tal-1 ta' Ottubru, 2002 li biha cahdet it-talba tal-Partit Nazzjonalista li jkollha l-istess dritt bhal Malta Labour Party li ssemma lehenha

dwar id-dhul o meno ta' Malta fl-Unjoni Ewropea hija wahda li holqot zbilanc, diskriminazzjoni u parzjalita' kontra il-Partit Nazzjonalista f'materja ta' kontroversja politika korrenti u dana bi ksur tal-Art. 119 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u tal-Ligi Dwar ix-Xandir.

Il-Partit Nazzjonalista ghamel din il-kawza in segwitu ghad-decizjoni tal-konvenuti li jaghtu lill Partit Laburista rimedju li jkollu facilita' li jxandar f'hin simili ghal dak tal-M.I.C., u li jipproduci hu stess programmi fejn jaghti l-fatti li jixtieq igib a konjizzjoni tal-pubbliku relevanti ghall-kontroversja politika u ghall-*policy* pubblika kurrenti dwar l-applikazzjoni ghas-shubija fl-Unjoni Ewropeja. Il-kawza saret ukoll minhabba d-decizjoni ta’ l-Awtorita’ ta’ l-1 ta' Ottubru, 2002 li rrifjutat li taghti lill atturi l-istess facilita'.

L-atturi qed jissottomettu li skond il-Kostituzzjoni l-partiti politici ghandhom ikollhom access ugwali ghall xandir ta' l-istat. Bid-decizjoni taghha, ghalhekk l-Awtorita' tax-Xandir issa tat vantagg politiku sostanzjali lill Partit Laburista billi allokatlu hin aktar mill-Partit Nazzjonalista fuq ix-xandir ta' l-istat f'mument vitali ghal pajjiz.

Il-konvenuti qed jissottomettu li l-awtorita' ddecidiet li l'informazzjoni kif kienet qed tigi prezentata mil-MIC kienet qed tissodisfa l-bzonn informattiv tal-partiti l-ohrajn, imma ma kienitx qed tissodisfa l-bzonn informattiv tal-Partit Laburista li kien qieghed jilmenta. Il-konvenuti qed jargumentaw, u dana konformament ma' din id-decizjoni taghhom, li l-programmi ta' l-M.I.C. jaghtu informazzjoni dwar x'timplika shubija shiha fl-Unjoni Ewropea, imma ma kienux qed jaghtu fatti rilevanti dwar posizzjoni kontra shubija. Billi rrizulta dan l-izbilanc fattwali, r-rimedju li tat l-Awtorita' kien li thalli lill-Partit Laburista jaghti fatti relevanti dwar in-nuqqas ta' shubija, anke fid-dawl ta' alternativa proposta ghal shubija.

L-artikolu 119 tal-Kostituzzjoni jipprovvdi li tkun funzjoni ta' l-Awtorita' dwar ix-Xandir li tizgura illi, safejn ikun possibbli, f'dawk is-servizzi ta' xandir ta' smiegh u televizjoni li jistghu jkunu provduti f'Malta, tigi mizmuma mparzjalita' xierqa dwar hwejjeg ta' kontroversja politika

jew industrijali jew li jirreferixxu ghal *policy* pubblika korrenti u illi l-facilitaijet u l-hin tax-xandir huma mqassma b'mod xieraq bejn persuni li jkunu ta' partiti politici differenti (emfasi tal-Qorti)

Hu ndubbitat li l-kwistjoni dwar is-shubija jew le ta' Malta fl-Unjoni Ewropeja hija kwistjoni ta' kontroversja politika u li tirreferixxi ghal *policy* pubblika korrenti.

M'hemmx kontestazzjoni li l-M.I.C. hi enti autonomu u mhux partit politiku mentri l-atturi u l-Partit Laburista huma partiti politici. Ghalhekk il-M.I.C. u l-Partit Nazzjonalista m'humiex l-istess haga. Il-M.I.C. m'hiex il-porta vuci tal-Partit Nazzjonalista, (almenu m'hemmx prova f'dan is-sens) ghalkemm hi tirrifletti sew dak li l-Partit Nazzjonalista qed isostni bhala fatti dwar shubija fl-Unjoni Ewropeja. Imma, ai fini ta' l-Artikolu 119 tal-Kostituzzjoni, cioe' dwar tqassim ta' facilitajiet u hin ta' xandir, l-M.I.C. ma tistax tigi komparata jew ekwiparata ma' partit politku u f'dan il-kaz mal-Partit Nazzjonalista.

Ghalhekk bid-decizjoni ta' l-Awtorita' li tawtorizza lill-Partit Laburista jaghmel *spots* fuq fatti dwar l-Unjoni Ewropja biex jirraddrizza l-izbilanc li l-Awtorita' rat fl-imparzjalita' tal-presentazzjoni tal-fatti da parti tal-M.I.C issa holqot zbilanc iehor billi, kontra dak li tghid il-Kostituzzjoni, partit politiku wiehed qed ixandar *spots* fuq fatti dwar l-Unjoni Ewropeja, mentri partit politiku iehor m'ghandux l-istess facilita' li jxandar dwar il-fatti.

Kwantu ghall argument tal-konvenuti li l-M.I.C. qed tissodisfa l-bzonn informattiv tal-Partit Nazzjonalista u li l-Partit Nazzjonalista m'oggezzjonax ghall fatti kif prezentati mill-M.I.C, jigi rilevat li l-fatti li qed jipprezenta l-M.I.C. m'humiex necessarjament il-fatti li jixtieq jipprezenta l-Partit Nazzjonalista bhala partit, jew almenu, il-Partit Nazzjonalista ma kienx jipprezentahom kif qed tipprezentahom il-M.I.C. (ara xhieda ta' Joe Saliba). Il-kwistjoni tal-iskemi li niehdiet l-Awtorita', fejn il-Partit Nazzjonalista qed isemma l-opinjoni tieghu flimkien mal-partiti politici l-ohra hija kwistjoni ohra apparti dika ta' l-ispots li nghataw lill Partit Laburista biss.

Il-konvenuti, fid-decizjoni taghhom, ma sabu xejn li kien fattwalment skorrett f'dak li kienet qed tipprezenta il M.I.C., imma sabu li kien hemm zbilanc fil-prezentazzjoni tal-fatti. F'materja fattwali jista' jkun hemm ukoll zbilanc ghax fatti li huma korretti jistghu jigu prezentati b'mod parzjali u fatti ohrajn jistghu ma jissemmghu xejn. L-awtorita' sabet dan l-izbilanc, ghaliex, fil-waqt li l-M.I.C. qed tghid il-fatti fuq il-kwistjoni ta' shubija, mhux qed tghid fatti dwar in nuqqas ta' shubija. Fil-fatt il- M.I.C. tghid li dan mhux fit *terms of reference* taghha. Il-konvenuti qed isostnu li l-alternativa ta' *partnership* jew Svizzera fil-Mediterran u vot biex ma nidhlux fl-Unjoni Ewropeja, huma l-istess haga.

Bla ma l-Qorti tidhol fil-kwistjoni dwar kif qed jigu prezentati l-fatti mill M.I.C. u l-Partit Laburista, kwistjoni li giet sollevata fit-trattazzjoni tal-kawza wkoll, il-Qorti hi tal-fehma li, indipendentement minn dina l-kwistjoni, issa, bir-rimedju li nghata lill Partit Laburista, l-atturi huma zvantaggjati billi nholqot sitwazzjoni fejn partit politiku qed jghaddi messagg lill pubbliku biex Malta ma tissiehebx fl-Unjoni Ewropeja mentri partit politku iehor m'ghandux l-istess possibilita', cioe' li jxandar il-messagg tieghu favur shubija fl-Unjoni Ewropeja.

Il-Qorti taqbel ma dak li ssottomettew l-atturi li anke kieku l-Partit Laburista kien qed jghaddi messagg pozittiv favur l-Unjoni Ewropea, huma l-istess kienu jesigu wkoll minghand il-konvenuti, li jinghataw zmien biex ixandru l-messagg taghhom, anke jekk posittiv ukoll, billi skond il-Kostituzzjoni huma ghandhom ikollhom l-istess facilita' li jxandru l-opinjoni taghhom daqs il-partit politiku l-iehor. F'dan il-kaz l-atturi ma huma qed jinghataw l-ebda facilita' li jxandru. Ma tistax tghati lill-partit politiku wiehed facilita' li jibbilancja fatti moghtija minn organu awtonomu, u fl-istess hin ma taghtix l-istess facilita' lill partit politiku iehor.

KONKLUZZJONI

Ghalhekk il-Qorti tikkonkludi li bid-decizjoni taghha tal-1 ta' Ottubru, 2002 l-Awtorita' tax-Xandir holqot zbilanc favur

il-Partit Laburista kontra dak li jipprovvdi l-artikolu 119 tal-Kostituzzjoni u l-Att dwar ix-Xandir.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
il-Qorti tiddeciedi billi
tiddikjara illi decizjoni tal-istess Awtorita' tax-Xandir tal-1 ta' Ottubru, 2002, u bir-rimedju li tagħt lill Partit Laburista, holqot zbilanc, diskriminazzjoni u parzjalita' kontra il-Partit Nazzjonalista f'materja ta' kontroversja politika korrenti u dana bi ksur tal-Art. 119 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u tal-Ligi Dwar ix-Xandir.

Tordna lill-konvenuti sabiex fi zmien gimgha millum jaghtu dawk id-direttivi sabiex jinzamm il-bilanc rikjest fil-Kostituzzjoni u fil-Ligi Dwar ix-Xandir billi jaghtu l-istess drittijiet lill-Partit Nazzjonalista li illum ghandu l-Malta Labour Party biex f'dan is-sens il-Partit attur jigi reintegrat fid-drittijiet kostituzzjonali u legali tieghu.

Bl-ispejjez ghall-konvenuti.

ONOR. IMHALLEF GEOFFREY VALENZIA B.A., LL.D

Frankie Mercieca
Deputat Registratur.